

MEELESPIDAMISEKS JÄRGMISTE KONTSERTIDE ETTEVALMISTAMISEL

Nagu olete aru saanud, on meie kontserdid helitehniliselt üsna keerukad. Korruga mängib palju pille, sealjuures nii elektroakustilisi kui elektrikitarrre. Selleks, et kõik pillid kõlama saada, peab olema osav helitehnik, aga väga palju annab ka esinejatel endil ära teha, sest helitehnik ei pruugi teada Teie taotlusi. Pealegi ütlevad helitehnikud, et heli algab siiski lavalt ja seal peab igaüks olenevalt oma partiist teadma, kui tugevalt ja millise tämbriga tema pill peaks mängima. Järgnev jutt ongi selleks, et vähendada helitehnilisi üllatusi meie kontsertidel.

Varsti hakkavad Teil tundides toimuma ettevalmistused tähtsaks kontserdiks ning Te harjutate oma lugusid võimendusega. Selleks mõned soovitusel:

- Kasutage proovidel alati ühtesid ja samu kitarrre ja võimendeid, et igal õpilasel oleks kindlalt teada, mis pilli ja võimendiga ta esinemisel mängib.
- Juba mitu aastat on meil toiminud oma enam-vähem kindel lavapaigutus, mille skeem ilmub vähemalt kaks nädalat enne kontserti tahvlile. Seal on paika pandud iga pilli asukoht, et oleks vähem segadust.
PROOVIGE KINDLASTI KA TUNNIS SEE ISTUMISE-ASETUMISE SKEEM ÄRA! Tavaliselt on väljas 8 elektroakustilist kitarrri. Kuna kõik mängivad võimendusega, ei ole eriti oluline, missugune hääl kus istub ja sõbranna ei pea ilmtingimata istuma sõbranna kõrval. Igaüks istub seal, kus paikneb tema pill. Kui mõni tuleb oma pilliga, peab ta kasutama juba eelproovi ajal kokku lepitud **SELLEKS ETTENÄHTUD JUHET, MITTE TÕMBAMA JUHTME JUHUSLIKULT PILLILT**, ja istub vabaks jäänud kohal. Kui rühmas on mängijaid vähem, võiksid nad asetuda nii, et oleksid ikkagi kõik soliidsetl kõrvuti, et rühm näeks terviklik, mitte nii, et üks ühes ja teine teises ääres. Pillide asetus reas peab aga olema kindel, st, kui kasutatakse näiteks pille, mis on kohtadel 2, 4 ja 5, siis peavad nende mängijad laval asetuma just sellises järjestuses ja istuma kõrvuti, mis siis, et pill 3-ga ei mängita.
- Jätke meelde või kirjutage üles oma pilli, võimendi, plokkide jne. nuppude asendid, et iga kord, kui hakkate mängima, saate sellise heli, mida just Teile vaja on. Kuna sama tehnikaga mängib ühe kontserdi ajal mitu mängijat, võivad nuppude asendid olla muudetud ja siis on igaühe enda asi, kuidas oma pilliga toime tuleb, sest ka õpetajad ei jõua kõiki instrumente üle kontrollida. **NB! KONTSERDI AJAL PILLI VÕTTES VÕI ÄRA PANNES PEATE OSKAMA OMA VÕIMENDIT VASTAVALT SISSE VÕI VÄLJA LÜLITADA (BASSIVÕIM, BEHRINGER). LAMPVÕIME (MARSHALL, FENDER) me kontserdi käigus täiesti välja (POWER-nupu) EI LÜLITA. Lülitame AINULT STANDBY-NUPUST**, sest nende taas-soojenemine võtab liiga kaua aega.
- Need, kes mängivad elektroakustikutega (elektriliselt võimendatud akustiliste kitarridega), peaksid enne mängima hakkamist oma pilli **VOLUME** (tugevuse) nupu peale keerama ja peale esinemist jälle maha, et ei tekiks kogemata lisamüra pilli „undamise“ näol. **KUI** palju peale keerata, see tuleks tundide käigus kindlaks teha. Järgima peaks reeglit, et juhthääled

oleksid tugevamad ja saatehääled vaiksemad. Kuna pillid on üldiselt mikserpuldist kõik ühele tugevusele seatud, peab iga õpilane oma pilli ise oskama sobivale tugevusele. KA SEDA TULEKS TUNNIS HARJUTADA!

- Kuna erinevad mängijad võivad olenevalt mängu maneerist (medikaga, küünega, sõrmega) või partii iseärasusest (soolo, saade) ühe ja sama pilliga tekitada üsna erineva soundi ja helitugevuse, peaks iga mängija koos õpetaja abiga endale selgeks tegema just temale sobiva ekvalaiseriga asendi oma pillil, selle meelde jätma ja oskama seda paika panna.
- **Tihti tuleb mõnel mängijal ühes ja samas loos mängida kordamööda mingit soolo-partiid (üksikud noodid) ja saadet (akordid üle keelte löömisega). Siis peab enda jaoks koos õpetaja abiga selgeks tegema, kuidas mängida, et heli tugevus oleks siiski enam-vähem ühtlane, sest üksikute nootide mängimine on tunduvalt vaiksem tegevus, kui akordide üle keelte löömine ja neid vaheldumisi mängides võivad tekkida suured erinevused helitugevuses, mis ei pruugi kõlada hästi. Lühiajaliste fraaside puhul tuleks mängida selliseid löökakorde vaiksemalt. Pikemate lõikude puhul tuleks aga helitugevuse tasakaalustamiseks püüda kasutada pilli VOLUME- nuppu.**

Tundides lugusid võimendusega lõplikult kokku harjutades soovitaks elektroakustikute puhul kasutada mikserpuldil ALATI ühtesid ja samu kanaleid ühtede ja samade pillide jaoks. Vähemalt paar nädalat enne kontserti paneks need asjad paika ja harjutaks juba nii, et igal mängijal oleks selge, kuidas ta oma pilli täpselt paika keerab. Siis on ka mikserpultil kergem seadistada. See võiks laias laastus toimuda nii, et puldi kõikide kanalite VOLUME- liugurid oleksid 0- asendis. Puldi iga kanali tugevus seatakse paika kanali GAIN- nupuga ja iga kanali tämbrinuppudest seatakse paika iga pilli jaoks parim sound. Seejuures oleks vajalik, et pilli ekvalaiseriga liugurid oleksid esialgu kõik 0- asendis ja pilli VOLUME- nupu keskmine seis võiks kõigi jaoks olla märk suunaga endast eemale, ehk siis: Nii oleks õpilasel lihtne pilli seadistada. Siis on võimalik vajaduse korral olulisemal tegelasel (näiteks meloodia mängijad) pilli juurde keerata ja vastupidi. Kui tämbrite suhtes tõesti tekib vajadus midagi lisada või vähendada, siis saab seda teha pilli ekvalaiseriga, aga sellega peab mängija ise hakkama saama ja seda tuleb tunnis treenida. Lõplik seadistus võib selguda alles kontserdi peaproovis ja siis peab kõik hästi meelde jätma.

- **ÄRGE TUNDIDES KUNAGI TÕMMAKE ÜHEGI PILLI JUHET PILLIST VÄLJA ENNE, KUI TE POLE KINDLAD, ET VASTAVA VÕIMENDI VÕI MIKSERPULDI VOLUME- nupud ON MAHA KEERATUD. SELLINE „PAUGUTAMINE“ VÕIB RIKKUDA KÕLARID. ANDKE ÕPETAJALE ALATI OMA KAVATSUSEST TEADA JA KÜSIGE, KAS VÕIB JUHTME VÄLJA VÕTTA. JÄLGIGE SEDA KA KONTSERDIL, ET VAATAJATEL EI TEKIKS ÄKILIST KÕHULAHTISUST JA MUID EBAMEELDIVUSI.**
- **ISIKLIKUD ELEKTROAKUSTIKUD.**
Tavaliselt on kontserdi ajal kusagil laval olemas ka vabu juhtmeid isiklike elektroakustikute jaoks. Palun kasutage peaproovil ja kontserdil just neid.

Tore oleks, kui ka tundides oleks üles seatud eraldi juhtmed ja puldi kanalid sellistele pillidele.

- Pillide ümberhäälestamisel, eriti kui tegemist on kogu pilli ümberhäälestamisega, tuleb pilli vähemalt kolm (3) korda järjest häälestada, sest pilli pinged muutuvad sellisel juhul väga oluliselt ja ühekordse keelte keeramisega ei saa pilli häälda. Seega: kolmekordne kontroll. Ka niisama pilli häälestades peaks vähemalt kaks (2) ringi peale ajama, et asi oleks kindlam.